לא משום שביעית ולא משום מעשר ולא משום יין נסך ואם אמר להם צאו ואכלו ואני פורע צאו ושתו ואני פורע חושש משום שביעית ומשום מעשר ומשום יין נסך אלמא כי קא פרע דמי איסור קא פרע הכא נמי כי קא פרע דמי איסורא קא פרע תרגמה רב חסדא בחנוני המקיפו דמשתעבד ליה דכיון דאורחיה לאקופי קני ליה דינר גביה אבל חנוני שאין מקיפו מאי מותר אי הכי אדתני צאו ואכלו בדינר זה צאו ושתו בדינר זה ליפלוג וליתני בדידה במה דברים אמורים בחנוני המקיפו דמשתעבד ליה אבל חנוני שאין מקיפו מותר ועוד חנוני שאין מקיפו מי לא משתעבד והאמר רבא [א]האומר לחבירו תן מנה לפלוני ויקנו כל נכסאי לך קנה (א)מדין ערב אלא אמר רבא לא שנא מקיפו ולא שנא שאין מקיפו אע"ג דמשעבד ליה כיון דלא מייחד שיעבודיה לא מיתסר אלא הכא אמאי חושש משום שביעית הא לא מייחד שיעבודיה הכא אמר רב פפא [ב]כגון שהקדים לו דינר אמר רב כהנא אמריתה לשמעתא קמיה דרב זביד מנהרדעא א"ל אי הכי אדתני צאו ואכלו צאו ושתו ואני פורע צאו ואכלו צאו ושתו ואני מחשב מיבעי ליה א"ל תני צאו ואני מחשב רב אשי אמר כגון שנטל ונתן ביד א"ל רב יימר לרב אשי אי הכי אדתני צאו ואכלו צאו ושתו טלו ואכלו טלו ושתו מיבעי ליה א"ל תני טלו ואכלו טלו ושתו יתיב רב נחמן ועולא ואבימי בר פפי ויתיב רבי חייא בר אמי גבייהו ויתבי וקא מיבעיא להו שכרו לשבור ביין נסך מהו מי אמרינן כיון דרוצה בקיומו אסור או דלמא כל למעוטי תיפלה שפיר דמי אר"נ [ג]ישבור ותבא עליו ברכה לימא מסייע ליה [ד]אין עודרין עם העובד כוכבים בכלאים

אבל

לא משום שביעית. שמא יקחו בו פירות שביעית מן החשוד למוכרס ותניא במס' סוכה (דף לט.) אין מוסרין דמי פירות שביעית לעם הארץ יותר מג' סעודות: **ולא משום מעשר.** דאם עמי הארץ הס ויקחו שאינו מעושר ונמצא זה מאכילו דהא איהו לא ספי להו מידי אלא פריטי יהב להו: **ולא משום יין נסך.** אם עובדי כוכבים הס ונמצא מאכילן יין נסך והרי מזונותיהן עליו ונהנה מיין נסך: **ואני פורע.** הוי איהו לוקח האיסור ומאכילו דהשתא לא סליק נפשיה מינייהו בפריטי: **המקיפו.** שרגיל אצלו בהקפה: **דמשעבד ליה.** האי בעל הבית משעתא דיהיב חנוני פירי והוי כנותן מיד ליד: **קני ליה דינר גביה.** חנוני סמיך על זה שכבר הכיר בו שבכל מקום שישנו הדינר קנוי לו לחנוני הלכך חליפי נינהו. אבל הנך דבי ר' ינאי כיון דהנך עניי דמוזפי להו פירי לאו חנוני הרגיל להקיפן נינהו לא סמכא דעתיה כולי האי ולא משתעבד להו דבי ר' ינאי הלכך כי פרע לאחר זמן לאו חליפי שביעית נינהו: **אי הכי.** דטעמא משום מקיפו הוא אבל אין מקיפו שרי: **אדתני.** רישא דמהדר תנא בתר היתרא ולא אשכח אלא בלאו ואכלו בדינר זה דסליק מינייהו נפשיה בפריטי: **ליפלוג ולתני.** היתרא אפי' בדלא סליק וכגון לאו ואכלו ואני פורע ובחנוני שאין מקיפו דלא משתעבד ליה האי בעל הבית מידי וכ"ש היכי דנסתלק לגמרי: **ותו חנוני שאין מקיפו.** אי יהיב לשלוחיה דבעל הבית: **מי לא משתעבד.** ליה בעל הבית מהשתא דקא שרית להו לדבי ר' ינאי משום האי טעמא: **והאמר רבא האומר לחבירו תן מנה לפלוני ויקנו נכסאי לך.** באותו מנה ונתן: **קנה.** (א) הלוקח את נכסיו של זה ואע"ג דלא מטא הנאת האי מנה לידיה: **מדין ערב.** מההוא (ב) דינר דמחייב ערב לשלומי ואע"ג דלא מטי הנאה לידיה. והאי נמי לא שנא אלמא אע"ג דלאו חנוני המקיפו הוא כי יהיב ליה לשלוחיה משתעבד ליה האי: **אלא אמר רבא.** לא תיתני טעמא דברייתא משום שיעבודא ובמקיפו דאפילו אין מקיפו איכא שיעבודא ומיהו לדבי ר' ינאי לא תקשי דבין מקיפו בין אין מקיפו: **אע"ג דמשעבדי ליה.** נכסיה לשלומי: **כיון דלא מייחד שיעבודיה.** שלא ייחד לו מיד מעות לכך לאו חליפין נינהו ולא מיתסר: ה"ג **והכא אמר רב פפא** ולא גרסינן **אלא הכא דקתני חושש אמר רב פפא: כשהקדים לו.** בעל הבית דינר לחנוני קודם שלא אצלו דהשתא מדבעל הבית קאכלי ואיסורא דידיה הוא: **ואני פורע.** הא כבר פרע: **ואני מחשב מבעי ליה.** אני אעשה לו חשבון ממה שהקדמתי לו: **שנשא.** מיד החנוני ונתן להם דהשתא איהו ספי להו איסורא ולאו משום פרעון דלאחר זמן הוא אלא דקנינהו במשיכה ואשתכח שלקח יין נסך והשקהו לפועליו. אבל הנך דבי רבי ינאי כי שקלי פירי שעת היתר הוא וכי פרעו לאחר זמן בשעת איסור שביעית לאו חליפין נינהו לאיתפוסי: **לאו.** משמע שאינו הולך עמהן: **לשבור ביין נסך.** לשבר חבית ולשפוך את היין: **מהו.** שיהא שכרה מותר: **מי אמרינן כיון.** דישראל זה רוצה בקיומן של חביות האלו שלא ישתברו עכשיו מאליהם עד שישברם הוא ויטול שכרם אסור: **אין עודרין.** אין חופרין:

אבל

תולה הדבר שאומר קנו (ב) נכסי לך תולה הקנין בדין ערב אלמא משמע שדין ערב הוא שנכסי הערב משתעבדין למלוה בשעת ערבות ולא גופו לבד ולפי טעות האחר נמי יש להוכיח שייך בו דין ערבות אפי' בענין זה שאמר תן לפלוני מנה ואני פורע לך אלא לא שנא מקיפו ול"ש אין מקיפו משתעבד וקונה חנוני דינר גביה ואפ"ה כיון דלא מייחד שעבודיה לא מיתסר דלא חשיב דינר הקנוי להם בעניים של ר' ינאי דמי שביעית ומה שנחשב בלאו ואכלו ואני פורע בקונה הפירות והיין והאכיל לפועליו ואע"פ שבמשיכתן לא נתכוונו אלא לזכות לעצמו ואף החנוני נתכוון בדעתו להקנות לעצמו רק שיחזור על בעל הבית לא בשביל שמשיפרע יחשוב דמי הפירות דהא אינס בענין בשעת הפרעון (ג) שהקדים לו דינר לזכות לו בעצמו בדמי הפירות כשיתנס לפועלים ובלא קושיא דרבא היה יכול להקשות כיון דאתה מתיר בדבי ר' ינאי מטעם חנוני שאין מקיפו מה היה מדמה ר' יוחנן ההיא דאתנן לדבי ר' ינאי אף לפי טעותו שאין משועבד בערב אלא גופו ולא נכסיו אי נמי לא משתעבד אלא במלוה שאינו פוטר המקבל ויש שם דין ערבות אבל לא בנותן שפוטר המקבל וסומך על חבירו שמלוה ליתן לו ויחזור עליו ולכן לא היו פירות שמינית שפורע ר' ינאי דמי שביעית מ"מ למה לא חשב באתנן שכר ביאה אע"פ שלאחר ביאה נותנה לה הלא בשעת ביאה נקנה הטלה בטלה זה במקום שמעות קונות או דקאי בחצרה א"כ גם בטלה סתם ישתעבדו נכסיו בשביל הטלה ועוד כי דבר פשוט הוא שכל המקבל מעות מחבירו בשביל חפץ שיתן לו שנכסיו משועבדין לו דלא גרע ממלוה שהנכסים משתעבדים לו כי אין להתיר שם מטעם חליפי אתנן כדפי' אלא משום הכי אייתי דרבא דניחא ליה לאקשויי על מעשה דר' ינאי גופיה יותר מעל הראיה דאתנן:

כשהקדים לו דינר. הא דלא פריך ליפלוג (ד) בד"א כשהקדים לו דינר דניחא ליה לאוקומי כולה במקדים: **תני טלו ואכלו טלו ושתו.** וא"ת אדמפליג בין דינר זה לדינר סתם לפלוג בין טלו ואכלו לצאו ואכלו י"ל דרישא רבותא קמ"ל דכי אמר להם טלו ואכלו בדינר זה והם נתנו הדינר לחנוני אע"פ שנשא ונתן ביד מותר דאינו אלא שלוחו של חנוני וסיפא רבותא קמ"ל דאע"פ שבשעה שנותן להם האיסור לא קא יהיב לחנוני ולא מידי וס"ד דשליחותיה דחנוני קעביד קמ"ל כיון שלבסוף הוא פורע איגלאי מילתא שהוא קונה האיסור ומדידיה קאכלי: **ויתיב רב חייא בר אמי גבייהו.** ר"ת היה מדקדק שבכל מקום [ג] שהוא אומר ויתיב פלוני גבייהו מזכירו כן לפי שהוא הורה להם דבר חדוש וכאן לא דבר רב חייא בר אמי קמייהו אלא רב נחמן שהשיב להם ואומר כי זה המעשה היה עם אותו דכתובות (דף נג.) אמר להו רב חייא בר אמי תנינא אשתו ארוסה וכו' ועל אותו דבר הוזכר והתלמוד קבע הדברים על סדר המסכתות: **אין עודרין עם העובד כוכבים בכלאים.** הרב ר"ת דחק להביא ראיות דכלאים וערלה נוהגין בשל עובדי כוכבים וכולן דחויות הן אך הביא ראיה מההיא דלעיל אסרו גבינות העובדי כוכבים מפני שמעמידין בשרף ערלה ודוחק הוא לומר שמערלה של ישראל הן לוקחין אכן ראיה גדולה הביא ר"ת מירושלמי דסוף ערלה וסוף [ד] קידושין דתנן מצות התלויות בארץ אין נוהגות אלא בארץ חוץ מן הערלה והכלאים ר' אליעזר אומר אף החדש ר' יונה בעי ולמה לא תנינן אף החלה א"ל ר' יוסי לא (ה) אתיא מתני' אלא דברים שנוהגין בישראל ובעובדי כוכבים חלה בישראל נוהגת ובעובדי כוכבים אינה נוהגת פי' המקשה ס"ל דחלה בזמן הזה דאורייתא כרבנן דפליגי עליה דרב הונא בריה דרב יהושע בפרק שני דכתובות (דף כה. ושם) שמעינן מיהא דערלה וכלאי הכרם וחדש נוהגין בשל עובדי כוכבים ואפי' בחוצה לארץ שנוהג בה חדש כדקי"ל נמי במנחות (סח:) [וע"ע תוס' קידושין לו: ד"ה כל מצוה]: [ה] **אין עודרין עם העובד כוכבים בכלאים.** אין לפרש האי כלאים היינו כלאי הכרם ומייתי ראיה מכלאי הכרם דאסירי בהנאה ליין נסך דאסור בהנאה דלמעוטי תיפלה שפיר דמי דא"כ כי מוקי לה כרבנן ופריך מאי אריא לעקור אפי' לקיים נמי שרי והלא משתכר הוא באיסורי הנאה אם הוא מקיים ואין לומר דלהכי שרי לפי

שאין

עין משפט
נר מצוה

כב א מיי' פ"א מהל' מכירה הל' ו סמג עשין כב טוש"ע ח"מ סי' קל סעיף ג ועיין שם ובכ"מ ובב"י:

כג ב מיי' פי"ג מהל' מאכלות אסורות הלכה כה סמג לאוין קמח טוש"ע י"ד סי' קלב סעיף ד:

כד ג מיי' שם הל' יז סמג שם טוש"ע י"ד סי' קלג סעיף ז:

כה ד מיי' פ"ה מהל' כלאים הלכה ה טוש"ע י"ד סי' רנו סעיף א:

מסורת הש"ס

א) [קידושין ז.], ב) בדפו"י הגי' דינא, ג) [כתובות פד: גיטין יא:], ד) [פ"ק דקידושין כ"ל], ה) לגי' מהר"ס הכל ד"א,

◆

גליון הש"ס

גמ' דאורחיה לאקופי קני. עי' חידושי הרשב"א גיטין דף י"ג ד"ה אמר אמימר:

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה קנה הנותן את נכסיו של זה: (ב) תוס' ד"ה (בע"א) ואינו חושש כו' קנו כל נכסי לך: (ג) בא"ד בשעת הפרעון אלא כגון שהקדים לו דינר לזכות: (ד) ד"ה כשהקדים וכו' ליפלוג וליתני בדידה בד"א כשהקדים: (ה) ד"ה אין עודרין וכו' א"ל ר' יוסי לא תנינן מתני' אלא דברים:

◆

מוסף רש"י

מדין ערב. ממה שמצינו בתורה שהערב משתעבד למלוה אנו יכולין ללמוד (קדושין ז.).